

אדר התשע"ח

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

למבנה פרשיות המשכן ולכפילות לכאורה בין תרומה-תצוה וויקהל פקודי
לפרשות ויקהל-פקודי (על פי שיעורים של הרב יאיר קהאן והרב גד אלדר)

1. שמות כ"ה, ג'ח':
 "וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת:
 ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים: ועורות אילים
 מאדמים ועורות תחשים ועצי שטים: שמן למאור
 בשמים לשמן המשחה ולקטורת הסמים: אבני שוהם
 ואבני מלואים לאפוד ולחושן"
 "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"
 2. שמות כ"ט, מ"ג-מ"ו':
 "ונועדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי: וקדשתי את
 אהל מועד ואת המזבח ואת אהרן ואת בניו אקדש לכהן
 לי: ושכנתי בתוך בני ישראל והייתי להם לא-להים:
 וידעו כי אני ה' א-להיהם אשר הוצאתי אותם מארץ
 מצרים לשכני בתוכם אני ה' א-להיהם"
 3. שמות ל"ה, י"י"ט':
 "וכל חכם לב בכם יבואו ויעשו את כל אשר צוה ה'...
 את המשכן את אהלו ואת מכסהו... את בגדי השרד
 לשרת בקודש את בגדי הקודש לאהרן הכהן ואת בגדי
 בניו לכהן"
 4. שמות ל"ט, ל"ב':
 "ותכל כל עבודת משכן אהל מועד ויעשו בני ישראל ככל
 אשר צוה ה' את משה כן עשו"
 5. שמות כ"ה, ט':
 "ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת
 תבנית כל כליו וכן תעשו"
 6. שמות כ"ה מ':
 "וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר"
 7. שמות כ"ו, ל':
 "והקמות את המשכן כמשפטו אשר הראית בהר"
 8. שמות כ"ז, ח':
 "נבוב לחות תעשה אותו כאשר הראה אותך בהר כן
 יעשו"
9. שמות ל"ט, א':
 "ומן התכלת והארגמן ותולעת השני עשו בגדי שרד
 לשרת בקדש ויעשו את בגדי הקדש אשר לאהרן כאשר
 צוה ה' את משה"
 10. שמות ל"ט, ב':
 "ויעש את האפוד זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש
 משזר"
 11. הרב יאיר קהאן:
 נוכל להסיק שהחיבור בין ויקהל לפקודי בשנה רגילה
 הוא אכן חיבור טבעי, שהרי בגדי כהונה מצטרפים אל
 המשכן וכליו בפרשת "מלאכת המשכן". במקביל, גם
 החלוקה לשתי פרשיות בשנה מעוברת, כמו החלוקה
 בין הפרשיות תרומה ותצוה, איננה הפרדה מלאכותית.
 היא משקפת את השוני שבין המשכן לבין בגדי
 הכהונה, על פי הקווים שהתורה עצמה מציינת.
 12. הגמרא (מנחות כט ע"א):
 "תניא, רבי יוסי ברבי יהודה אומר: ארון של אש ושלחן
 של אש ומנורה של אש ירדו מן השמים, וראה משה
 ועשה כמותם, שנאמר: וראה ועשה כתבניתם אשר
 אתה מראה בהר"
 13. פסיקתא רבתי פיסקא כ', פרשת מתן תורה:
 "מיד כשעלה משה למרום פתח הקדוש ברוך הוא
 שבעה רקיעים והראהו בית המקדש של מעלה והראהו
 ארבע ציבעונים שעשה מהם משכן שנאמר והקמות את
 המשכן כמשפטו אשר הראית בהר"
 14. ברכת יוצר אור:
 "כולם אהובים, כולם ברורים, כולם גיבורים, וכולם
 עושים באימה וביראה רצון קונם, וכולם פותחים את
 פיהם בקדושה ובטהרה בשירה ובזמרה... וכולם
 מקבלים עליהם עול מלכות שמים זה מזה, ונותנים
 רשות זה לזה להקדיש ליוצרים בנחת רוח, בשפה ברורה,
 ובנעימה קדושה כולם כאחד עונים ואומרים ביראה"

15. חגיגה דף יב ע"ב:

"זבול שבו ירושלים ובית המקדש ומזבח בנוי ומיכאל השר הגדול עומד ומקריב עליו קרבן"

16. מתוך הקדושה:

"נקדש את שמך בעולם כשם שמקדישים אותך בשמי מרום"

17. מתוך תפילת יום הכיפורים:

"אשר אומץ תהילתך באילי שחק בברקי נוגה בגדודי גובה בדמומי דקה וקדושתך בפיהם, ורצית שבח מהומי ברגש ועורכי שוע זועקי תחנה הוגי חנינה והיא כבודך"

18. ליקוטי מוהר"ן תנינא ג', אות ד':

"כי השם יתברך יש לו שרפים וחיות ואופנים ועולמות עליונים, שהם עובדים אותו יתברך, ואף על פי כן עיקר התענוג והשעשוע שלו כשעולה למעלה העבודה של עולם"

19. שמות ל"ב, ל"א-ל"ד:

"וישב משה אל ה' ויאמר אנא חטא העם הזה חטאה גדלה ויעשו להם אלהי זהב: ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת: ויאמר ה' אל משה מי אשר חטא לי אמחננו מספרי: ועתה לך נחה את העם אל אשר דברתי לך הנה מלאכי ילך לפניך וביסוס פקדי ופקדתי עליהם חטאתם"

20. שמות ל"ג, א'-ד':

"וידבר ה' אל משה לך עלה מזה אתה והעם אשר העלית מארץ מצרים... ושלחתי לפניך מלאך וגרשתי את הפנעני האמרי והחתי והפריזי החוי והיבוסים: אל ארץ זבת חלב ודבש כי לא אעלה בקרבך כי עם קשה ערף אתה פן אכלך בדרך: וישמע העם את הדבר הרע הזה ויתאבלו ולא שתו איש עדיו עליו"

21. שמות ל"ג ז'-י"א:

"ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה וקרא לו אהל מועד והיה כל מבקש ה' יצא אל אהל מועד אשר מחוץ למחנה... ודבר ה' אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו ושב אל המחנה ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל"

22. שמות ל"ג י"ב-י"ג:

"ויאמר משה אל ה' ראה אתה אמר אלי העל את העם הזה ואתה לא הודעתני את אשר תשלח עמי ואתה אמרת ידעתיד בשם וגם מצאת חן בעיני: ועתה אם נא מצאתי חן בעיניך הודעני נא את דרכך ואדעך למען אמצא חן בעיניך וראה כי עמך הגוי הזה"

23. שמות כ"ג, כ"כ-א':

"הנה אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך ולהביאך אל המקום אשר הכנתי: השמר מפניו ושמע בקלו אל תמר בו כי לא ישא לפשעכם כי שמי בקרבן"

24. שמות ל"ג, י"ב:

"ויאמר משה אל ה' ראה אתה אמר אלי העל את העם הזה ואתה לא הודעתני את אשר תשלח עמי ואתה אמרת ידעתיד בשם וגם מצאת חן בעיני"

25. רמב"ן שם ב':

"וזה טעם ואתה אמרת ידעתיד בשם' - שידעתני ורוממתני בשמך"

26. שמות ל"ד, ט"ו-י':

"ויאמר אם נא מצאתי חן בעיניך אדני ילך נא אדני בקרבנו כי עם קשה ערף הוא וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונחלתנו: ויאמר הנה אנכי פרת ברית נגד כל עמך אעשה נפלאות אשר לא נבראו בכל הארץ ובכל הגוים וראה כל העם אשר אתה בקרבנו את מעשה ה' כי נורא הוא אשר אני עשה עמך"

27. שמות ל"ד כ"ט-ל"ה:

"ויהי ברדת משה מהר סיני ושני לחת העדת ביד משה ברדתו מן ההר ומשה לא ידע כי קרן עור פניו בדברו אתו: וירא אהרן וכל בני ישראל את משה והנה קרן עור פניו וייראו מגשת אליו: ויקרא אלהם משה... ואחרי כן נגשו כל בני ישראל ויצום את כל אשר דבר ה' אתו בהר סיני: ויכל משה מדבר אתם ויתן על פניו מסוה: ובבא משה לפני ה' לדבר אתו יסיר את המסוה עד צאתו ויצא ודבר אל בני ישראל את אשר יצוה: וראו בני ישראל את פני משה כי קרן עור פני משה והשיב משה את המסוה על פניו עד באו לדבר אתו"

28. דברים י"א, י"ז-י"א:

"ואנכי עמדתי בהר פימים הראשנים ארבעים יום וארבעים לילה וישמע ה' אלי גם בפעם ההוא לא אבה ה' השחיתך: ויאמר ה' אלי קום לך למסע לפני העם ויבאו ויירשו את הארץ אשר נשבעתי לאבתם לתת להם: ניסוח הדברים רומז לתפקיד המלאך, שלו יועד תפקיד זהה (לג', ב'-ג'): ושלחתי לפניך מלאך וגרשתי את הפנעני האמרי והחתי והפריזי החוי והיבוסים: אל ארץ זבת חלב ודבש כי לא אעלה בקרבך כי עם קשה ערף אתה פן אכלך בדרך"

29. שמות ל"ג, ז'-יא':

"ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה וקרא לו אהל מועד והיה כל מבקש ה' יצא אל אהל מועד אשר מחוץ למחנה... ודבר ה' אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו ושב אל המחנה ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל"

30. האבן עזרא בפירושו הקצר (אבן עזרא שם י"ז):

"וטעם כל הפרשה, כי השם אמר למשה, קודם מעשה העגל, ויעשו לי מקדש ושכנתי בתוכם' (שמות כ"ה, ח'). וכאשר עשו העגל אמר: 'לא אעלה בקרבך'. והנה לא עשה המקדש. וכאשר התחנן משה אל השם, אמר לו שהשכינה תהיה על האהל, שהוא אהל משה"

31. שמות ל"ד, א'-ד':

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה פֶּסַל לְךָ שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים כְּרֹאשֵׁי הַיָּם וְכַתְּבֵתָי עַל הַלַּחַת אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַלַּחַת הַרְאשִׁימִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ... וְאִישׁ לֹא יַעֲלֶה עִמָּךְ וְגַם אִישׁ אֶל יָרֵא בְּכָל הָהָר... וַיִּפְסַל שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים כְּרֹאשֵׁי הַיָּם וַיִּשְׁכֵם מֹשֶׁה בְּבִקְרָו וַיַּעַל אֶל הָרִים סִינַי כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֹתוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים"

32. דברים י"א, א'-ה':

"בַּעֲתָה הַהִוא אָמַר ה' אֵלַי פֶּסַל לְךָ שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים כְּרֹאשֵׁי הַיָּם וַעֲלֶה אֵלַי הָהָרָה וְעָשִׂיתָ לְךָ אֲרוֹן עֹץ: וְאָכְתָב עַל הַלַּחַת אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל הַלַּחַת הַרְאשִׁימִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ וְשִׁמַּתָם בְּאֲרוֹן: וְאָעַשׂ אֲרוֹן עֹצִי שְׁטִימִים וְאָפְסַל שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים כְּרֹאשֵׁי הַיָּם וַאֲעַל הָהָרָה וְשְׁנֵי הַלַּחַת בְּיָדֵי: וַיִּכְתֹּב עַל הַלַּחַת כַּמִּכְתָּב הַרְאשִׁי אֶת עֲשֵׂרֵת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' אֵלַיכֶם בְּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ בְּיוֹם הַקֶּהֶל וַיִּתְּנֶם ה' אֵלַי: וְאָפֶן וְאָרַד מִן הָהָר וְאָשַׁם אֶת הַלַּחַת בְּאֲרוֹן אֲשֶׁר עָשִׂיתִי וַיְהִי שֵׁם כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי ה' "

33. שמות ל"ה, ד'-ו':

"וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' לֵאמֹר: קָחוּ מֵאֲתֶכֶם תְּרוּמָה לַה' כֹּל נָדִיב לְבוֹ יְבִיאֶהָ אֶת תְּרוּמַת ה' זָהָב וְכֶסֶף וְנַחֲשֵׁת: וְתַכְלֵת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעִזִּים: וְעֹרֹת אֵילִם מְאֻדָּמִים וְעֹרֹת תַּחֲשִׁים וְעֹצִי שְׁטִימִים: וְשֶׁמֶן לְמֵאוֹר וּבִשְׂמִים לְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים: וְאֲבָנֵי שֹׁהַם וְאֲבָנֵי מִלֵּאִים לְאִפּוֹד וְלַחֹשֶׁן: וְכָל חֵכֶם לֵב בְּכֶם יָבֹאוּ וַיַּעֲשׂוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה ה' "

34. רמב"ן על דברים י"א א':

"על דרך הפשט יתכן כי ועשית לך ארון עץ - ירמז לארון שעשה בצלאל. וזה, כי מתחלה נצטווה משה על המשכן וכליו, והיתה המצוה הראשונה ועשו ארון עצי שטים (שמות כה י), כי היא עיקר הכוונה בכל המשכן להיות השם יושב הכרובים. ואחרי כן עשו את העגל, וכאשר נתרצה השם למשה ואמר לו שיכתוב על הלוחות האלו כמכתב הראשון צוהו בקצרה שיעשה ללוחות האלה ארון עץ, היא המצוה לו ללוחות הראשונות. והנה הזכיר לו המצוה הראשונה שבענין המשכן ושהכל תלוי בה, ומזה למד משה לעשות המשכן וכליו כאשר נצטווה מתחלה"